

Goriško-beneški dnevnik

športšportšport

SPET NEKAJ NAPREDKA V ZADNJEM LETU

Lanski promet v Portorosega dosegel 671.000 ton tovora

REKORDNI MEDNARODNI IN KRAJEVNI PROMET

Decembra na Goriškem nad 900.000 prehodov

Občutno znižanje količine razloženega lesa, ki zmanjšuje zaposlenost pristaniških delavcev

V začetku vsakega leta je običaj, da primerjamo enoletno delovanje nekega sektorja z delovanjem v prejšnjem letu. Tokrat imamo pred seboj podatke o pristanišču Portorosega v Trzinu. V lanskem letu so manipulirali 671.721 ton blaga, v 1965. letu pa 648.415 ton, kar je predstavljalo svojevrstni rekord. Medtem ko so povečali promet v tonaži, pa se je občutno spremenila kvaliteta blaga. Vse do lanskega leta je bil les glavno blago, ki so ga ladje pripeljevale v pristanišče za potrebe Salci - Torviscosa. V lanskem letu je sicer še vedno ohranil prvenstvo, vendar se mu je nevarno približala nafta.

Ogledimo si nekoliko številke: Še v letu 1965 je les prevladoval s 408.992 tonami, lansko leto pa je tonazna zdrsnila na 293.579 ton; v odstotkih od 63 na 43.

Povečanje tonaže gorilnega olja gre skoraj izključno na račun termoelektrične centrale ENEL, ki je pričela delovati še pred dvema letoma. V 1965. letu so raztovorili 89.800 ton (13,8 odstot), lani pa 190.000 ton (28,9 od sto celotnega raztovorjenega blaga). Raztovorjanje gorilnega olja ne daje pristaniškim delavcem tolikšnega zaslužka kot les, zakaj olje pretakajo avtomatično z mehaničnimi pripomočki, pri katerih je potrebno le malo delovne sile. Zavoljo tega razloga je kljub povečanju tonaže manj dela kot poprej.

Blago, ki ga natovarjajo na ladje, predstavlja nepomembno količino, lani komaj 750 ton proti 2.364 v primerjavi z letom 1965. Dokler v Trzinu ne bodo zgradili novih industrijskih obratov, ki bodo proiz-

Vesti iz Trzicia

Zavarujte proti mrazu vodne števec. Zlasti velja to za števec, ki so bolj izpostavljeni. Okvare zaradi mraza bodo morali plačati koristniki sami.

Zaužila je tablete v preveliki količini 5-letna Isabella Gironi iz Ronk. Zaradi zastrupitve so jo odpeljali v trziško bolnišnico, kjer so ji nudili prvo pomoč.

Z motociklom je padel, kar je zašel s ceste 22-letni Livio D'Este.

Na Kalvariji zaprta cesta

Tre dni je goriški župan odredil zaporo dela ceste na Kalvariji od odcepa poti proti obeliski do obeliskov samega. Na tem mestu je namreč deževje povzročilo plaz, ki je zasul del ceste. Zapora ostane v veljavi do zaključka popravila.

V malem obsejnim prometu so meseca decembra zabeležili na goriškem mejnem sektorju 364.910 prehodov, od tega 233.496 prehodov italijanskih in 131.414 prehodov jugoslovanskih lastnikov propustnic. V dvolastniškem prometu so zabeležili naslednji promet: navadne propustnice: 228.319 prehodov ital. in 122.432 prehodov jug. državljanov; posebne propustnice: 1827 ital. in 333 jug.; izredne propustnice: 56 ital. in 26 jug. državljanov; nadalje so prebivalci jugoslovanskih Brd opravili 3.489 prehodov s tranzitnimi propustnicami.

Neprimerno večji pa je bil promet s potnimi listi na edinem goriškem mejnem sektorju. S potnimi listi je izstopilo 239.042, vstopilo pa 238.994 italijanskih državljanov; tuji pa so izstopili 35.452-krat, vstopili pa 38.306-krat.

V mesecu decembru so na goriškem mejnem sektorju, se pravi na prehodih vseh kategorij zabeležili 916.704 prehode lastnikov propustnic in potnih listov. V primerjavi z novembrom, ko so našli nekaj nad 600.000 prehodov, se je promet povečal za 50 odstotkov.

Pomemben napredek je opaziti tudi na mednarodnem prehodu Stupica v Beneški Sloveniji. Italijanski državljanji so v obeh smereh prestopili mejo 48.567-krat, inozemski državljanji pa 1.185-krat.

IZPRED OKRAJNEGA SODIŠČA

Prepiri med sosedi v «kazermetah» so se zaključili s poravnavo

V Gorici je zasnežilo

Včeraj jutraj se je v Gorici posem nepričakovano pooblačilo in se preden se je sonce doobiralo skrito za oblake, je še prišel naletavni gost sneg; v naprej v obliki kaše, potem pa v kosmičih, ki so občasno tako na gosto padali, da je bila vidljivost slaba. V severnem delu mesta so bile ceste na mah pobeljene, v mestnem središču pa se je smetana odeja hitro stopila zaradi prometa vozil. Prvi, ki so se enačili v novem okoliščju, so bili otroci, ki so z rokami postirali sneg z avtomobilskih streh, da so si naredili kepe, z katerimi so se pričeli obmetavati. Avtomobilisti so bili v težavah, ker so postale ceste drsle. Proti večeru je večidel snega skopel, ohranil pa se je v višjih legah kot na primer na Lokah in v Črnem vrhu, kjer ga je padlo nad 10 cm.

V Gorici je zasnežilo

Včeraj jutraj se je v Gorici posem nepričakovano pooblačilo in se preden se je sonce doobiralo skrito za oblake, je še prišel naletavni gost sneg; v naprej v obliki kaše, potem pa v kosmičih, ki so občasno tako na gosto padali, da je bila vidljivost slaba. V severnem delu mesta so bile ceste na mah pobeljene, v mestnem središču pa se je smetana odeja hitro stopila zaradi prometa vozil. Prvi, ki so se enačili v novem okoliščju, so bili otroci, ki so z rokami postirali sneg z avtomobilskih streh, da so si naredili kepe, z katerimi so se pričeli obmetavati. Avtomobilisti so bili v težavah, ker so postale ceste drsle. Proti večeru je večidel snega skopel, ohranil pa se je v višjih legah kot na primer na Lokah in v Črnem vrhu, kjer ga je padlo nad 10 cm.

Padeč zavoljo poledice

Na poledici je včeraj nekaj pred poldnev padla 73-letna Jožica Rupp, rojena Lukane. Z rešilnim avtomobilom Zeleneza križa so jo odpeljali v goriško civilno bolnišnico, kjer so jo pridržali na zdravljenju za 20 dni zavoljo zloma levega zapestja in udarca v obraz. Ruppova je povedala, da se ji je zdrsnilo na pločniku Verdijevega korza.

Po stopnicah v stanovanju je padla in se udarila v glavo 41-letna Maria Montanier iz Ul. Madonina del Fante 26. Nezvestno je brat Pasquale pripeljal v bolnišnico, kjer je povedal, da se je sestro spodrsnilo. Zenska je v nezvesti po to, da ji je padla na zdravljenju za 20 dni.

Z avtomobilom je pri Sentlovcu zapeljal s ceste 53-letni Giorgio Chiaruzzi s Korza Italija 210. V sredo zvečer nekaj pred poldnev so ga pridržali na zdravljenju, ker ga je hudo bolela stegenica in so sodili, da si jo je zlomil. Včeraj so na rentgenskem pregledu ugotovili, da se je samo močno udaril.

Z mopedom v avto

Sinoči okrog 18.30 se je peljala 55-letna Ortenzija Bon, doma iz Ronk, Ul. Matteotti 61, z mopedom iz Gradiske proti Ronkam. Na začetku Ul. Trieste v Gradiski pa se je s svojim vozilom zaletela v avto, ki je bil parkiran brez luči. Zena ni pravočasno opazila avta ter se je s svojim vozilom zaletela v vso silo vanj, pri tem je padla ter se poškodovala. Z avtom Zeleneza križa so jo nemudoma odpeljali v goriško civilno bolnišnico. Tam so ji zdravniki ugotovili zlom desne noge, udarce na levni rameni in obrazu. Pridržali so jo za 60 dni na zdravljenju.

Zapisnik o nesreči so napravili karabinjerji iz Gradiske.

Kino

Gorica

VERDI. 15.15: «Le fate», A. Sordi in C. Cardinale. Italijanski kinemaskopski film; mladini pod 14. letom prepovedan.

CORSO. 15-22: «Tempo di ridere», J. Gaven in J. Pulver; barvni kinemaskopski film.

MODERNISSIMO. 16-22.30: «I professionisti», Burt Lancaster in Claudia Cardinale. Ameriški film v barvah in kinemaskopu.

VITTORIA. 15-21.30: «L'ultimo dei Monicami», J. Taylor in B. Loy. Kinemaskopski film v barvah.

CENTRALE. 15.00: «La montagna di luce-operazione kohinor», R. Harrison in L. Gilli. Kinema skope v barvah.

Trzica

AZZURRO. 14-22: «Rita la zanzara», Rita Pavone in Giancarlo Giannini. Barvni film.

EXCELSIOR. 14-22: «Un milione di anni fa», R. Welch in J. Richardsoh. Kinemaskopski film.

PRINCIPE. 14-22: «Yanky», P. Leroy in A. Celli. Barvni film.

S. MICHELE. 14-22: «L'isola dei delfini blu», C. Kaye. Barvni film.

Ronke

EXCELSIOR. 15-22: «La 18a spia», R. Gaulet in C. Careni. Barvni film.

RIO. 15-21.30: «La spia dai due volti», R. Vaughn in S. Berger. Kinemaskopski film v barvah.

DEZURNA LEKARNA V GORICI

Danes ves dan in ponoči je odprta v Gorici lekarna Pontoni-Bassi, Ul. Raštel 26. — Tel. 33-49.

DEZURNA LEKARNA V RONKAH

Danes ves dan in ponoči je v Ronkah odprta lekarna dr. Sergio Olivetti — Ul. Roma — Tel. 72-393.

Najdeni predmeti

V uradu mestnih stražnikov v Gorici, Ul. Mazzini 7, hranijo naslednje najdene predmete:

Štiri ženska in šest moških koles ter eno otroško; štiri denarnice z nekaj drobiažji, znesek denarja; dve ženski zapeljavi uri; dragoceni prstan; moška volnena majica; otroški čevljiček; par otroških usnjenih rokavic in par platenih; en ženski denar; usnjena potrošna torba.

Mali oglasi

POLETSKI POTREBSCINE

po zelo ugodni ceni, dobite v trgovini «CASALINGA» — lastnik Campa — Travnik št. 54, GORICA.

Razna obvestila

O potovanju po Poljski, bo v prostorih kluba «S. Gregorčiča» v Gorici predaval v sredo, 11. t. m. ob 20.30 znan predavatelj Rudi Hoehn iz Nove Gorice. Predavanje bo poživljalo diaprojekt, ki jih je predavatelj posnel na tem potovanju.

Prvi se zgodi, da je italijanska zveza zbrala še sorazmerno tako malo moštvo. Proje vedno igrali izkušeni igralci 30-35 let, ki pa niso nikdar želi uspehov, predvsem zaradi zastarele igre in atletske nepriljubljenosti.

Kakšne možnosti ima Italija v tem dvoboju?

Res težko bo zmagati, saj se Ita-

2. Roman Pahor in mladinsko gibanje

In ker že karakteriziramo naša bivša mladinska društva kot akcijo obrambe slovenstva, si bi lahko kdo mislil, da so bila ta društva antitalijanska, toda v tem primeru bi bil v veliki zmoti. Mladinsko gibanje v Trzinu ni imelo v sebi nič protitalijanskega, enostavno je zbiralo v društva slovensko mladino ne glede na politično pripadnost posameznikov. Nihče ni koga vprašal, če je komunist, če je nacionalist ali slično, v diskriminacijske namene in vseeno ni bilo v tej množici opaziti nobene razdrobljenosti. Danes se nam kaže, da je instinktivna obramba vsega, kar je bilo slovenskega, predstavljala glavni razlog, ki je povezoval našo mladino, ki so jo nedvomno, vsaj v njenem zrelejšem delu (tukaj mislim na starejše člane) sestavljali politično heterogeni elementi. Skupnost te množice se je razbila šele ob začetku druge svetovne vojne, kajti vse do nje so se bivši mladinci čutili malone ena družina.

Toda v mladinskih društvih imamo še en moment in ta je aktiven. In tu mislim na ustroj mladinskih društev in mladinskega gibanja, njih ustroj predstavlja najpopolnejšo negacijo fašizma. Ta pozitiven in aktiven moment je šel — ne vem, zakaj — v pozabo. V mladinskih društvih, če jih analiziramo v pogledu načina delovanja, je bila demokratičnost izvedena do skrajno močnega mere in se izvajal že v prvem mladinskem društvu Prosveta pri Sv. Jakobu in se je s ča-

som ter z ustanovitvijo drugih mladinskih društev še izpopolnil. Jedro delovanja vseh mladinskih društev so bili tedenski sestanki; pri tem se je vedno, za ves čas obstoja mladinskih društev in gibanja kategorično vztrajalo. Posebno Roman je bil v tem pogledu neizprosna. Na teh tedenskih sestankih so morali podajati svoja poročila (kratka sicer, kajti mnogokrat ni moglo skoraj nič povedati o deiovanju v enem samem tednu) tajnik, blagajnik in vsi načelniki odsekov. Ta poročila so se vzela na znanje, odobrila in večkrat tudi ne, spremenila, večkrat po dolgih diskusijah in preprkanju. Včasih je bilo tudi precej naproti, toda ko je bilo diskusije konec in odločitev izglasovana, so se vsi člani demokratično pokorili večini. To je prešlo naravnost v kbi vsem mladincem in to v taki meri, da si drugačnega društvenega delovanja niso mogli niti zamisliti, posebno pa najmlajši člani, ki drugega niso videli. Seveda je v praksi prišlo dostikrat do trenja, ali danes lahko rečemo, da je ta način delovanja dal najboljši rezultat. Ponavljam, da v društvih ni bilo nobenih ukazov niti od odbora niti od kakšne vplivnejšega člana. Odbor je postavil svoje predloge, prav tako člani, sestaneček je predloge odobril ali zavrnil, pa brez zamere! Marsikateri je malo zaviral nos, a pri naslednji točki dnevnega reda je bilo že vse pozabljeno. No, kot rečeno, včasih ni šlo vse vedno gladko, ali do velikih nesoglasij ni prišlo. Torej največja moč demokratičnosti in s tem popolna negacija fašizma. Tak je bil ustroj prvega mladinskega društva in tega so prevzela vsa mladinska društva. Tukaj torej pravzaprav tiči pravi antifašizem: to je v metodi dela. Nobene hierarhije in absolutna negacija ukazovanja od zgoraj.

Ko je leta 1926 šla skupnica mladincev od Sv. Ivana na policijski komisariat v Ul. Luigi Ricci zaradi nekega napada fašistične škvadre na društvo, je komisar vprašal šestnajstletnega fanta, ki je bil zelo revno oblečen — saj je prišel tja naravnost iz očetove delavnice, kjer je delal: «Kaj pa ste vi?»

Ta mladi šestnajstletni fant je bil Škamperle, čigar ime nosi danes prosvetno društvo pri Sv. Ivanu. In ko je odgovoril, da je tajnik, je komisar vzkliznil: «Accidenti, che segretario! Prav gotovo ta komisar ni imel v tvoj svoji karieri opravka s takim tajnikom; a ne samo on. Tudi pri nas ni bilo takih tajnikov, vse dokler niso nastala mladinska društva. V prejšnjih društvih so bile v odboru po pravilu uglednejše in vplivnejše osebe, kajti le-te so povečale s svojo prisotnostjo važnost samega društva. Sedaj pa je v tem pogledu, z mladinskimi društvii, nastal prelom.

Kako je bilo poprej? Vzemimo kot primer kako društvo, ki je imelo svoje prostore in odseke: dramskega in godbenega. Ko je sejal odbor, ni imel nihče vstopa v sedež, razen odbornikov. Ko so imeli sestanke odseki, tudi ni imel nihče vstopa razen članov odseka. In drugo članstvo? Verjetno je imelo dolžnost plačati članarino in pravico priti na občni zbor, glasovati za razrešeno staremu odboru in izvoliti nov odbor. Vsi ostali so na ta način postali neka vrsta podpornih članov.

V mladinskem društvu je tega konec. Tedenski sestaneček postane glavno torišče delovanja in tukaj sodeluje vse članstvo. Torej popolna uveljavitev demokratične metode v društvenem delovanju. Vsi so se v največji meri trudili, da bi ta metoda bila kar najpopolnejša. Pokojni Pahor je vedno zbiceval ljudem, ki bi lahko vplivali na sklepe članstva, kot so večkrat bili na pr. študenti ali drugi uglednejši člani, naj ne izkoriščajo svojega eventualnega prestiža. Člani morajo odločati po svoji uvidenosti; in skoraj vedno instinktivno vedo, kaj je dobro za društvo. Če ne bo šlo dobro, bodo prihodnjič tak sklep sami spremenili. Glavno je, da se zanimajo za svoje društvo, da sodelujejo in predvsem, da oni sami odločajo.

Ta način delovanja se je izkazal tako pozitiven, da si kaj boljšega ni moglo zamisliti. Bil je uspešen kot narodno-

obrambno sredstvo in na drugi strani že v svojem jedru antifašističen. Za razliko od prejšnjih društev, v katerih je delovanje slonelo na odboru in nato na odsekih, je v mladinskih društvih težičše delovanja preneseno na tedenski sestaneček, na samo članstvo. V mladinskem društvu ni bilo ne kaj prireditve na leto s pustnim plesom v zimskem času, temveč je bila neka vrsta prireditve vsak teden. Na vsakem sestanku bi moralo biti po pravilu predavanje. In ta predavanja so se, če je bilo mogoče, tudi prirejala. Toda ni bilo vedno mogoče dobiti toliko predavateljev, da bi mogli zadovoljiti vsa mladinska društva. Sam Pahor je večkrat priznal, da je ustanovil Tommaso tudi zato, da bi le-ta pomagal mladinskim društvom tudi s predavatelji. In stvarno je bilo v «Tommasu» nekako nenapisano pravilo, da mora biti vsak član tudi član enega mladinskega društva, česar pa se seveda niso vsi držali, kajti nekateri so bili tako intenzivno navezani na svoje društvo, da se za druga niso zanimali. In v takih primerih je moral Pahor popustiti; sicer, kot rečeno, je bilo to nenapisano pravilo.

V teh težavah za predavatelje in za reševanje drugih težav in tudi za koordinacijo dela je bila ustanovljena leta 1922 Zveza mladinskih društev, ki si je polagala stvarno pridobiti veliko važnost in pomen v razvoju vsega gibanja in tudi velik ugled. Pobudnik Zveze mladinskih društev je bil Roman Pahor. Zveza mladinskih društev pa je bila ravno tako rečna, kot so bila rečna mladinska društva, ki so zvezi odstopala del članarine. Drugih dohodkov pa je bilo malo. Koliko denarja so člani raznih mladinskih društev lahko žrtvovali za take potrebe, pa lahko še danes ugotovimo, samo če pogledamo fotografijo članov kakega mladinskega društva, na pr. Magdalene. Takoj lahko doženemo, da ima najmanj polovica članov lahko kakšno liro, samo če jo dobi od očeta ali matere. Imeli smo sicer tudi bogatejša društva, kot je bila Prosveta pri Sv. Jakobu, ali v glavnem je bilo vse zelo revno.

(Nadaljevanje sledi)